

ÜLERIIGILINE PLANEERING "EESTI 2050"

Elluviimiskava
september 2026

SISUKORD

1	Sissejuhatus.....	3
2	Üleriigilise planeeringu elluviimine kohalikul tasandil	5
3	Täpsemad riigi tasandi planeeringud	5
3.1	<i>Täpsemate riigi tasandi planeeringute vajadus</i>	<i>6</i>
3.2	<i>Täpsemate riigi tasandi planeeringutega lahendatavad ülesanded</i>	<i>6</i>
4	Üleriigiline planeering riigi strateegilise planeerimise raamistikus	10
5	Üleriigilise planeeringu soovituslikud seiremõõdikud.....	12

1 Sissejuhatus

Üleriigiline planeering on oma olemuselt üleriigiline strateegiline dokument, mille eesmärk on määratleda riigi ruumilise arengu pikk vaade. Üleriigiline planeering koondab riigi ruumilise arengu vajadused, sõnastab pikaajalise ruumilise visiooni ning määrab selle saavutamiseks vajalikud ruumipoliitika lähtekohad, ruumilise arengu põhimõtted (vt Skeem 1) ja suunised. Selline strateegiline ruumilise arengu raamistik aitab kiiresti muutuvates oludes hoida fookuses tervikpilti ning hinnata otsuste ruumilisi mõjusid.

Üleriigiline planeering viib erinevate rahastusinstrumentide (sh EL finantsvahendite) toel ellu riigi pikaajalist arengustrateegiat Eesti 2035, kujundades kestliku, turvalise ja kvaliteetse elukeskkonna ning toetades tasakaalustatud ruumilist arengut. Selle ruumilise arengu põhimõtted lähtuvad Eesti 2035 eesmärgist *planeerida ja uuendada ruumi terviklikult ja kvaliteetselt ning ühiskonna vajaduste, rahvastiku muutuste, tervise ja keskkonnahoiuga arvestavalt* ning on kooskõlas Euroopa Liidu ning rahvusvaheliste arengusuundadega maa- ja ruumikasutuses.

Erinevalt valdkondlikest arengukavadest annab planeering Eesti arengu eesmärkidele ruumilise väljundi valdkondadeüleselt, tuues esile eri poliitikate ruumilised seosed ning kujundades aluse teadlikule maakasutusele ja erinevate valdkonnapoliitikate koostoimele.

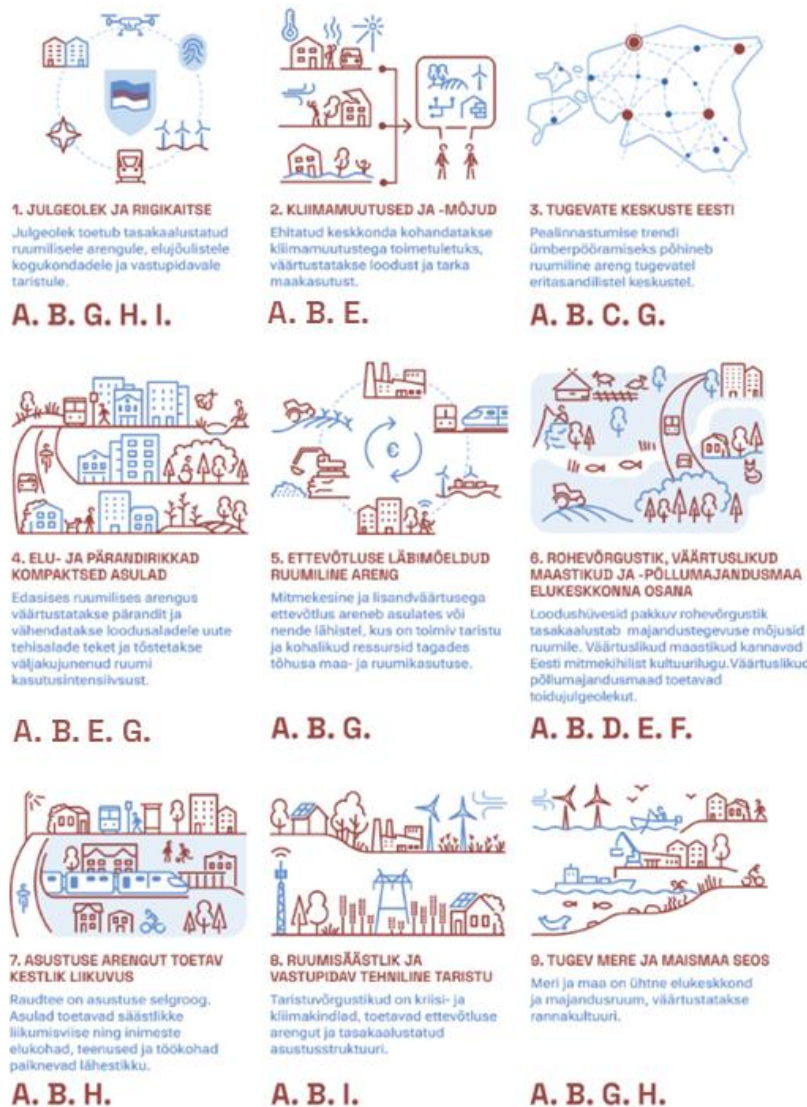
Üleriigilise planeeringu elluviimine on tasanditeülene koostöö ja ühiskondlik kokkulepe. Sellesse panustavad oma pädevuse ja rolli kohaselt nii riik, kohalikud omavalitsused, ettevõtjad ja arendajad kui ka kogukonnad ja elanikud. Planeeringu eesmärgid viiakse ellu strateegiate, planeeringute, investeeringute, arendusprojektide ja muude ruumiotsuste kaudu.

Varasemalt ei ole üleriigilised planeeringud ja riigi strateegilise planeerimise raamistik olnud piisavalt süsteemselt seotud. Tugevam sidusus on planeeringu tõhusaks elluviimiseks oluline ning aitab vältida ruumilise arengu juhuslikkust.

Seetõttu tugevdatakse üleriigilise planeeringu rolli Eesti arengut suunava dokumendina ning lõimitakse see senisest selgemalt riigi strateegilise planeerimise raamistikku. Planeeringu 9 ruumilise arengu põhimõtet seotakse riigi strateegilise planeerimise juhtimisse tulemusvaldkondade ja neid rakendavate programmide kaudu, luues nii seose meetmete, ressursside ja mõõdikutega (vt ptk 4).

Üleriigilise planeeringu elluviimist koordineerib, seirab ja vaatab perioodiliselt üle Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Ministeeriumi seisukohad teiste valdkondade arengusuundade ja strateegiliste dokumentide kohta lähtuvad üleriigilises planeeringus seatud ruumilisest raamistikust. Planeeringu elluviimise toetamiseks soodustatakse erinevaid koostööformaate piiriüleste (nt toimepiirkondade põhiste) või valitsemistasandite vaheliste valdkondlike väljakutsete lahendamiseks. Koostööl lähtutakse eelkõige toimepiirkondadest (vt Skeem 2), et toetada keskuse ja tagamaa vahelisi funktsionaalseid seoseid. Erinevate valitsemis- ja koostööformaatide rakendamisel võib siiski olla põhjendatud kasutada ka toimepiirkonnast väiksemaid või teistsuguseid koostööüksusi, vastavalt käsitletava teema sisule ja eesmärgile.

Üleriigilise planeeringu keskmes on asustuse suunamine. Tugevate eritasandiliste keskuste mudeli elluviimisel tuleb tähelepanu ja ressursid suunata eelkõige nendele keskustele ja piirkondadele, mille tänane arenguseis erineb enim planeeringus kavandatud rollist asustussüsteemis.

A. Julgeolek ja turvalisus

B. Kliima

C. Maapõueressursid

D. Väärtuslik põllumajandusmaa

E. Rohevõrgustik

F. Väärtuslik maastik

G. Asustus

H. Transport ja liikuvus

I. Tehniline taristu

Skeem 1. Ruumilise arengu põhimõtted ja nende seosed planeeringus käsitletavate teemadega

2 Üleriigilise planeeringu elluviimine kohalikul tasandil

Üleriigilisest planeeringust ei tulene kohalikele omavalitsusele otseseid uusi ülesandeid. Planeeringuga seatavad põhimõtted sätestavad, kuidas ruumilist arengut suunata nii riiklikul kui kohalikul tasandil. Kohaliku tasandi ruumiotsuseid toetatakse asjakohaste rahastusallikatega.

Üleriigilise planeeringu visioon, ruumilise arengu põhimõtted ja suunised on **kohaliku tasandi ruumiotsuste kaalutlemisel üheks oluliseks lähtekohaks**. Rakendamisel lähtutakse kohapõhisest lähenemisest ning arvestatakse piirkondlikke eripärasid (sh kohaliku omavalitsuse eesmärged, olemasolevat taristut ja tehtud investeeringuid) kooskõlas üleriigilise planeeringu suunistega. Planeerimiseseaduse kohaselt peab kohalikku huvi väljendav

planeering lähtuma kohalikest huvidest ning olema kooskõlas riiklike huve väljendavate planeeringute ja teiste ruumilist aspekti väljendavate strateegiliste dokumentidega. Üleriigiline planeering aitab lõimida eri valdkondade ruumilisi huve ning kujundada ruumiotsuseid tervikvaates, tasakaalustades avalikke huve, väärtusi ja kohalikke vajadusi. Üleriigiline planeering ei tühistaks kehtivaid täpsemaid planeeringuid. Kehtivaid planeeringuid ja tehtud investeeringuid tuleb üleriigilise planeeringu rakendamisel arvestada, kuid nende edasine elluviimine peab olema kooskõlas üleriigilise planeeringu põhimõtete ja suunistega, lähtudes planeeringute hierarhiast, õiguspärase ootuse põhimõttest ning konkreetse juhtumi asjaoludest.

3 Täpsemad riigi tasandi planeeringud

Maakonnaplaneeringud jäävad kuni uuemate valmimiseni (vt ptk 3.1 ja 3.2) kehtima. Üleriigilise planeeringu kehtestamise järgselt viiakse maakonnaplaneeringud ellu koostöös üleriigilise planeeringuga. Nii kaalutakse üldplaneeringutega tehtavaid maakonnaplaneeringute muudatusettepanekuid kooskõlas üleriigilise planeeringupõhimõtete ja suunistega.

Üleriigilist planeeringut peavad silmas asjaomased riigiasutused planeeringute kooskõlastamisel ja järelevalve teostamisel ning ruumiotsuste suunamisel.

Planeerimisotsuste tegemisel tuleb arvesse võtta ka asjakohaseid strateegiaid, riskianalüüse, kehtivaid planeeringuid, arengukavasid ning muud ruumilist arengut mõjutavat teavet, et tagada ruumiotsuste terviklikkus ja teadmispõhisus.

3.1 Täpsemate riigi tasandi planeeringute vajadus

Üleriigilise planeeringuga arvestatakse suure riikliku või rahvusvahelise huviga olulise ruumilise mõjuga ehitiste jaoks vajalike riigi eriplaneeringute koostamisel. Ehitiste asukohavaliku kriteeriumite valimisel ja lahenduse kujundamisel lähtutakse üleriigilise planeeringu ruumipoliitika lähtekohtadest, põhimõtetest ja suunistest.

Üleriigilise planeeringu elluviimiseks on vajalikud täpsemad riigi tasandi planeeringud. Need koostatakse maakonnaplaneeringutena ühe või mitme maakonna või nende osade kohta selleks, et

- konkretiseerida üleriigilises planeeringus seatud eesmärgid ja põhimõtteid ruumiliselt ja asukohapõhiselt;
- lahendada valdkonnapõhiseid ja ruumiliselt keerukaid omavahel seotud teemasid (nt taristu, liikuvus, energiatootmine, rohevõrgustik) detailsemas mõõtkavas;
- kujundada kohalike omavalitsuste piire ületavad ruumilised lahendused;
- luua side strateegiliste suuniste ja praktiliste ruumiotsuste vahel.

Maakonnaplaneeringud koostatakse eelisjärjekorras Tallinna, Tartu, Pärnu ja Ida-Viru linnastu toimepiirkondadele (vt Skeem 2).

Planeeringulahenduse täpsusaste võib varieeruda planeeringuala lõikes. Täpsemat käsitlemist vajavad kesklinna ja lähipiirkondade vahelised kohalike omavalitsuste piiride ülesed seosed (nn funktsionaalses linnaregioonis). Keskuslinnade naaberomavalitsustes tuleb ruumiliselt lahendada kasvamisega kohanemine. Seetõttu peab planeeringulahendus linna lähialadel olema täpsem. Toimepiirkondade äärealadel on eeldatavalt väiksem arendussurve ja vähem ristuvaid ruumi- ja maakasutushuvisid, mistõttu võib planeeringulahendus jääda üldisemaks.

Suuremate linnade toimepiirkondade planeeringutes on otstarbekas lahendamiseks koondada ptk-s 3.2 toodud ülesanded 1-3, et saavutada tihedamalt asustatud ja suurema arengusurvega piirkondade terviklik ja tasakaalustatud ruumiline areng. Samas on võimalik ka allpool toodud ülesannete lahendamine eraldiseisva riigi tasandi planeeringuna kõigile maakondadele korraga. Ülesanded ja planeeringualad täpsustuvad planeeringute algatamisel.

Täpsemate riigi tasandi planeeringute lähteseisukohtade koostamisel tuleb arvestada üleriigilise planeeringu mõjude hindamise aruandes toodud soovitusi.

3.2 Täpsemate riigi tasandi planeeringutega lahendatavad ülesanded

1. Asustuse ja liikuvuse integreeritud planeerimine toimepiirkondades, maahõivehierarhia rakendamine.

Koostatakse terviklikud ruumilised lahendused, mis

- a. seovad asustuse paiknemise, teenusvõrgu ja liikumisvõimalused ühtseks süsteemiks;
- b. juurutavad maahõivehierarhiat ja määratlevad kompaktsed asustusega alad. Erilist tähelepanu pööratakse mulla ökoloogiliste funktsioonide säilimise vajadusele piirkondades, kus arendussurve koondub väärtuslikule põllumajandusmaale;
- c. täpsustavad asustuse rollijaotust, keskuste ja maapiirkondade iseloomu ning ülesannete jaotust, sh majanduslikku spetsialiseerumist; haridus-, tervishoiu- ja muude põhiteenuste paiknemist ning kättesaadavuse tagamise põhimõtteid eri piirkondades;

- d. kaaluvad võimalusi valglinnastunud alade mitmekesistamiseks ja vajadusel antakse suuniseid üldplaneeringutes selleteemaliste tingimuste täpsustamiseks;
- e. kaaluvad vajadust töötada välja metoodiline alus süsinikutasakaalu põhimõtte rakendamiseks ruumiotsustes, et kavandatavad maakasutuse muutused ja asustuse ruumiline areng oleksid kooskõlas süsinikubilansi tasakaalustamisega elukaare vaates;
- f. pööravad tähelepanu veele avalduvale kumulatiivsele mõjule, eriti kasvavates piirkondades ja tihendamisel ning olukordades, kus ruumiline koormus ja tihedam asustus võivad suurendada vee reostusriski ja valglate koormust¹;
- g. töötavad välja uute arenduste kavandamise suuniseid, mis toetavad sademevee infiltreerumist eelkõige looduspõhiste lahenduste kaudu, vähendades nii pinnaveereostuse ja kiire äravoolu riski;
- h. hindavad asustuse arengu võimalikku mõju veekaitsevöönditele ning vajadusel annavad suunised üldplaneeringutes tingimuste täpsustamiseks, et tagada vee kvaliteedi püsimine.
- i. kaaluvad võimalusi hinnata kavandatavate arengute kumulatiivseid mõjusid (mitme sektori samasse asukohta koonduvad arendused) ja välja töötada sellekohane seiresüsteem.

¹ Kõik olulised ruumiotsused peavad olema kooskõlas veekogumitele seatud keskkonnaeesmärkidega ning toetama Euroopa Liidu veepoliitika raamdirektiivi ja veeseaduse eesmärkide saavutamist.

Tugevate keskuste Eesti

Skeem 2. Tugevate keskuste Eesti ja toimepiirkonnad

2. Rohevõrgustiku täpsustamine ja ruumiline sidusus

Vastandlike ühiskondlike arengute surve, kliimamuutused ja üleriigilise planeeringu põhimõtted seavad rohevõrgustikule uuenenud ootused. Üleriigilise planeeringu järgi on oluline nii rohevõrgustiku sidusus kui ökoloogiline kvaliteet, samuti on tähtis selle roll asustuse suunamisel, mh puhke- ja virgestuskasutus linnaliste alade kompaktsuse tagamisel. Täpsema riigi tasandi planeeringu koostamisele eelnevalt² tuleb koostada analüüs, kuhu kaasatakse metsaökoloogid ja metsamajanduse eksperdid, põllumajanduseksperdid, samuti sotsiaalmajanduse ja rekreatsiooni valdkondade eksperdid, et määratleda mitmekülgse metsakasutuse ja ökoloogilise sidususe ühised põhimõtted ning vältida rohevõrgustiku elementide ülemäärast raiet või vastupidi ebamõistlikke piiranguid.

Täpsemates riigi tasandi planeeringutes tuleb:

- käsitleda Natura 2000 võrgustikku rohevõrgustiku määratlemise lähtekohana, millele tuginedes määratletakse võrgustiku kriitilise tähtsusega elemendid ja siduskoridorid. Selline käsitlus aitab vältida kaitsealade isoleerumist ning tugevdab üleriigilise rohevõrgustiku sidusust ja toimivust.
- kaaluda kohapõhiselt rohevõrgustiku toimimiseks vajalike tingimuste vastavust uuenenud ootustele (nii sidususe kui ökoloogilise seisundi parendamise osas), vajadusel uuendada tingimusi;
- vaadata üle ja vajadusel korrigeerida rohevõrgustiku elementide ruumikujud. Muuhulgas tuleb kaaluda nn nullalade (Sepp ja Jagomägi, 2002 poolt koostatud metoodika alusel alad, mille hõlmamist rohevõrgustikku tuli analüüsida) rohevõrgustikku hõlmamise otstarbekust

lähtuvalt nende ökoloogilisest seisundist ja alternatiivsete kasutusviiside olemasolust. Veenduda rohevõrgustiku omavalitsuste piirideüleses sidususes;

- integreerida taristust tulenevate konfliktide leevendusmeetmed (nt ökoduktide toimimiseks vajalikud tingimused) sidusa võrgustiku toimimisega;
 - rohevõrgustiku osana käsitleda ka sinivõrgustikku - veekogusid ja nende kaldaalasid. Mh kaaluda vooluveekogude puhveralade määratlemist, et hoida vee kvaliteeti ja aeglustada sademevee äravoolu.
 - kaaluda ühtsete seire põhimõtete loomist, luues ühtse andmevahetuse süsteemi Keskkonnaagentuuri ökosüsteemi seisundi ja sidususe andmetega.
- ## 3. Väärtuslike maastike ja kultuuripärandi terviklik käsitlus
- Väärtuslike maastike ja kultuuripärandi teemal kaalutakse uute täpsemate riigi tasandi planeeringute koostamist kas maakonnaplaneeringutena või üleriigilise teemaplaneeringuna. Käsitletakse alljärgnevaid teemasid:
- planeeringu eeltööna viiakse vajadusel läbi täiendav kehtivate maakonna- ja üldplaneeringutega määratud väärtuslike maastike inventeerimine. Tuginedes väärtuslike maastike uuringule on otstarbekas maastike käsitlust kontseptuaalselt laiendada – kui varem hõlmati väärtuslikke maastikke kuni ajaperioodini ca 1950. aastad, siis edaspidi käsitletakse ka perioodi 1950. aastatest tänapäevani (st enam ka militaar- ja tööstuspärandit).
 - Eesti ruumilise identiteedi ja kultuuriväärtuste säilitamiseks määratakse riikliku tähtsusega maastike ruumikujud ja kaitse- ning kasutustingimused.

² juhul, kui teemat ei ole ammendavalt käsitlenud õigusakt või metsanduse arengukava

- c. Kaalutakse täiendavate tingimuste seadmise vajadust kultuuripärandi kaitseks (nt ehitismälestistele mõjutsoon lisanduvate domineerivate ehitiste mõju leevendamiseks) ja täpsemat planeerimist hõlbustava juhendi koostamist.
4. **Õhuruumi kasutuse ruumiline kontseptsioon (sh drooniliiklus)**
- a. Kasvav õhuruumi kasutus eeldab ruumilist koordineerimist turvalisuse, keskkonnamõjude ja maakasutuse konfliktide vältimiseks. Töötatakse välja õhuruumi kihiline kasutusloogika, sh drooniliikluse, lennuliikluse ja muude funktsioonide koordineerimine ja ruumivajaduste määramine maismaal.

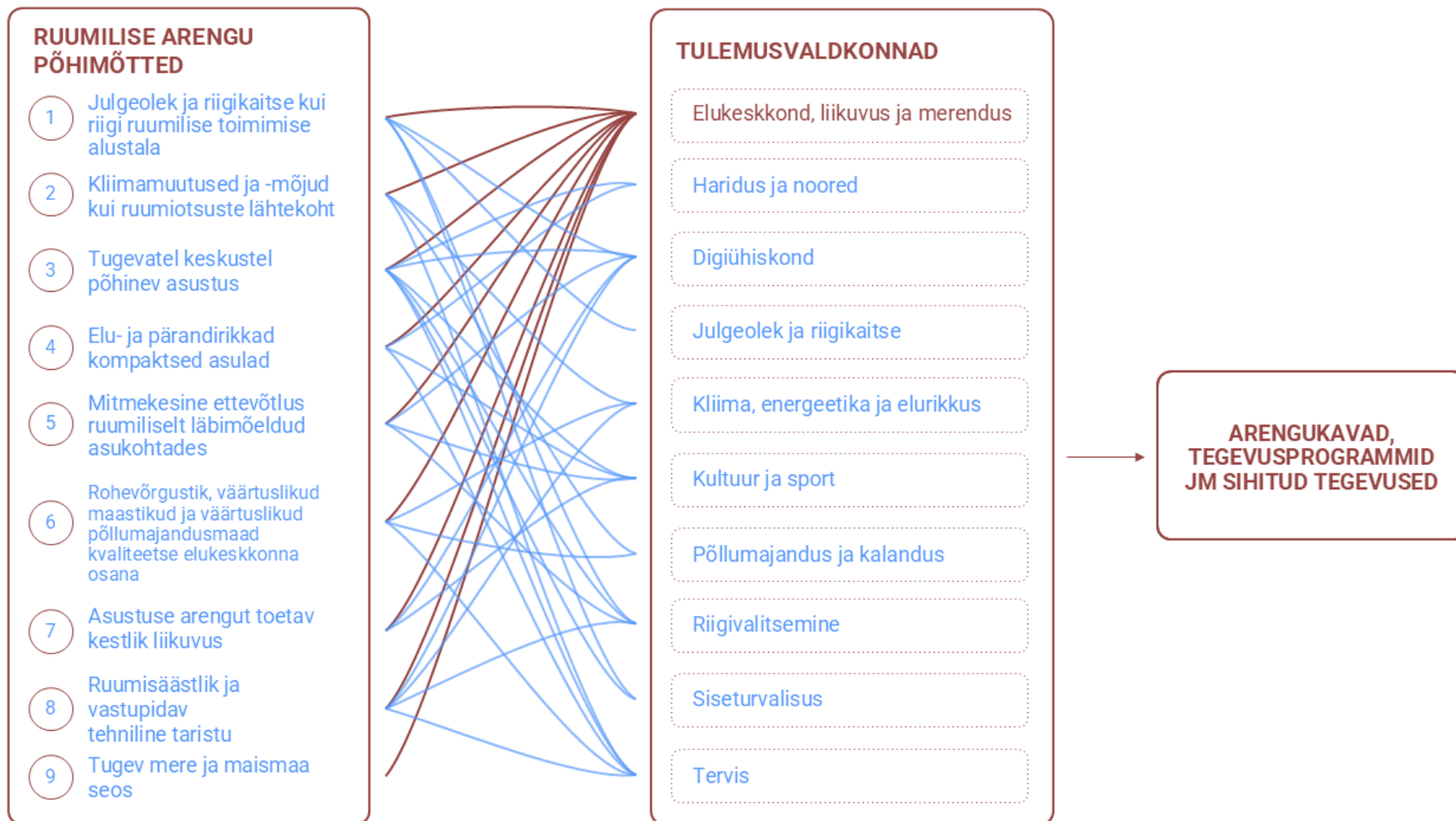
4 Üleriigiline planeering riigi strateegilise planeerimise raamistikus

Üleriigilise planeeringu põhimõtete rakendamisel riigi strateegilises planeerimises on oluline arvestada, et riigi arengueesmärgid ja finantsjuhtimist kavandatakse **tulemusvaldkondade** ja **programmide** kaudu. Tulemusvaldkonnad moodustavad riigi strateegilise planeerimise pikaajalise raamistiku, milles seatakse 7–10 aasta vaates eesmärgid ja mõõdikud ning suunatakse valdkondade arengut. Nende eesmärkide saavutamist toetavad programmid, milles määratakse konkreetsed meetmed, tegevused ja ressursid. Tulemusvaldkondade ja programmide eesmärgid on suunatud soovitud ühiskondlike mõjude saavutamisele ning nende edenemist hinnatakse mõjumõõdikute abil. Üleriigilise planeeringu peamine lisandväärtus riigi strateegilise juhtimise süsteemis on eri tulemusvaldkondade ruumilise koostöö käsitlemine ning nende sidumine ruumilise arengu raamistikku.

Üleriigilise planeeringu asustuse suunamise põhieesmärgi, „Tugevate keskuste Eesti“ elluviimisel on keskne tulemusvaldkond „Elukeskkond, liikuvus ja merendus“. Selle tulemusvaldkonna programmid suunavad asustust, keskuste ja tagamaade seoseid,

teenuste kättesaadavust, liikuvust, maakasutust ning elukeskkonna kvaliteeti. Need teemad on ka „Tugevate keskuste Eesti“ ruumilise arengu mudeli tuumaks, mille läbi keskuste mitmekesine areng toetab ka tagamaal asuvaid väikelinnu ja maapiirkondi.

Üleriigilise planeeringu ruumilise arengu üheksa põhimõtet seotakse peamiste ruumilist (koos-)mõju omavate tulemusvaldkondadega, (vt Skeem 3) ning nende kaudu valdkondlike arengukavade, programmide ja programmijärgsete tegevustega, et tagada riigi strateegiliste eesmärkide elluviimisel terviklik ruumiline vaade. See tähendab, et nende tulemusvaldkondade arengukavade ja programmide koostamisel ning uuendamisel arvestatakse üleriigilises planeeringus kokku lepitud ruumilise arengu põhimõtete ja nende elluviimiseks seatud suunistega. Nii kanduvad planeeringu eesmärgid süsteemsemalt valdkonnapoliitikatesse ja investeerimisotsustesse, aidates vältida ruumiliste otsuste killustumist, parandada erinevate sekkumiste koostoimet ning toetada ruumilise arengu põhimõtete saavutamist kooskõlas planeeringu pikaajalise visiooniga.

Skeem 3. Üleriigilise planeeringu ruumilise arengu põhimõtete seosed riigieelarve tulemusvaldkondadega Punased jooned tähistavad kõige otsesemaid ja tugevamaid seoseid

Üleriigilise planeeringu seost riigi strateegilise juhtimisega tugevdatakse ka õiguslikult. Koostöös Rahandusministeeriumi ja Riigikantseleiga on välja töötatud planeerimisseaduse muudatus³, mille kohaselt tuleb üleriigilist planeeringut arvestada riigieelarve seaduse § 20 lõigetes 2 ja 4 nimetatud valdkonna arengukavade ja

programmide koostamisel ning uuendamisel. Muudatus annab üleriigilisele planeeringule selgema koha riigi strateegilise juhtimise süsteemis ja õigusliku aluse selle põhimõtete rakendamiseks valdkondlikes arengudokumentides ja programmides.

5 Üleriigilise planeeringu soovituslikud seiremõõdikud

Alljärgnevalt väljapakutud seiremõõdikud põhinevad üleriigilise planeeringu [andmepõhise seire ja hindamisraamistiku uuringul](#)⁴. Mõõdikute üksikasjalik sisustamine ja seostamine riigi seireraamistikuga toimub peale üleriigilise planeeringu kehtestamist. Mõõdikuid kasutatakse üleriigilise planeeringu ülevaatamisel, mis toimub hetkel kehtiva planeerimisseaduse järgi iga 5 aasta tagant. Üleriigilise planeeringu seiresüsteem on ruumilise arengu fookusega, maksimaalselt automaatne ning kasutab üldreeglina sisendina kas masinloetavaid riiklikke avaandmeid või juba olemasolevaid erinevate valdkondade seiremõõdikuid. Seire keskendub üleriigilise planeeringu peamisele ülesandele - suunata asustust - ning ruumilise arengu põhimõtete rakendamisele.

Üleriigilise planeeringu ülevaatamisel eristatakse põhimõõdikud ja taustamõõdikud. Põhimõõdikute puhul on kõige olulisem tegur otsene kooskõla üleriigilise planeeringu peamise ülesandega – suunata asustust, üldjuhul on need tehniliselt kergesti teostatavad ning nende alusandmed kättesaadavad ja regulaarselt uuenevad. Taustamõõdikute seos üleriigilise planeeringu olemuse ja eesmärkidega on kaudsem, nende teostamiseks puuduvad hetkel vajalikud alusandmed või on neid tehniliselt keerulised teostada. Taustamõõdikuid tuleb võtta kui lisanimekirja, mille hulgast saab vajadusel valida põhimõõdikutele täiendust.

³ [Eelnõud – Riigikogu](#)

⁴ uuringu aruandes on pikemalt kirjeldatud mõõdikute valiku aluskriteeriumeid ja uuringu koostamise käigus toimunud arutelusid

Tabel 1 Üleriigilise planeeringu soovituslikud põhi- ja taustamõõdikud. Tärniga on tähistatud juba seiratavad mõõdikud.

Põhimõõdikud	Taustamõõdikud
1. 65+ vanusrühma osakaal rahvastikus* (erinevus Eesti keskmisest)	1. Ökosüsteemi seisund rohevõrgustikus
2. Elanike arv idapiiri äärsetes omavalitsustes*	2. Maakasutuse muutus väärtuslikel maastikel
3. Elukeskkonnaga rahulolu* (% erinevus Eesti keskmisest)	3. Domineerivad ehitised väärtuslikel maastikel
4. Hõive tegevusalade lõikes* (%)	4. Liikuvuskeskuste läheduses elavate inimeste arv
5. Liikumisviiside jaotumine* (%)	5. Lennuühenduste olemasolu Tartus ja Pärnus
6. Rongipeatuste läheduses olevate eluruumide arv / elanike arv (eristatult maal ja linnas)	6. Tööstuses hõivatute osakaal
7. Tallinna toimepiirkonna ulatus	7. Eelisarendatavate tööstusalade kasutuselevõtt
8. Taristuobjektide kaitsevöönditega hõivatud maa osatähtsus (%)	8. Avalikud juurdepääsud merele
9. Tehisalade ja linnalise asustuse pindala ja osakaal (hektarid ja %)	9. Registreeritud veesõidukite arv
10. Tehisalade pindala ja osakaal üldplaneeringutega määratud rohevõrgustikes (osakaal %)	10. Meremajanduse osakaal SKP-st
11. Tühjade eluruumide osakaal (%)	11. Uute eluhoonete arv ülejutuseladel
12. Väljaspool Harjumaad loodud SKP* (%)	12. Ehituspärandi seisund (võimalusel ka "ehituspärand on kasutuses ja hoitud" Kultuuriministeeriumi ettepaneku alusel. Eeldab üheselt määratletavat sisendinfot).
	13. Pikaajalise töötuse %
	14. Mediaanpalk (erinevus Eesti keskmisest)
	15. Töötajate osakaal kõrgtehnoloogilistes sektorites/ teadmismahukaid teenuseid pakkuvates ettevõtetes
	16. Võrakatvuse osatähtsus / kõrghaljastuse olemasolu

17. Kuumasaarte (30°C) pindala muutus suurlinnades (hektarites)
18. Kasutuses oleva põllumaa pindala muutus
19. Kõrgema taseme teenuste olemasolu
20. Kõrgharidusega elanike osakaal 30-39 vanusrühmas
21. Põhiteenuste olemasolu
22. Hõive % tööealistest